

Scenariusz zajęć

Tytuł zajęć: Komunikacja

Zajęcia przeznaczone są dla uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Scenariusz może być wykorzystywany w pracy z całym zespołem klasowym.

Czas trwania zajęć to 45 minut.

Zajęcia mają służyć rozwijaniu umiejętności społeczne, takich jak: umiejętność słuchania, komunikacja, dostrzeganie perspektywy innej osoby.

Temat zajęć: Rozwijanie umiejętności rozmawiania i słuchania

Cele zajęć

1. Nauka aktywnego słuchania.
2. Przekazywanie informacji zwrotnej.
3. Integrowanie grupy.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu uczniów wycofanych z kontaktów rówieśniczych.

Materiały

1. Duża kartka papieru (flipchart)

Proponowany przebieg zajęć

Wprowadzenie do zajęć

Przywitanie uczniów i przedstawienie im tematu zajęć. Burza mózgów na temat komunikacji, czym jest komunikacja, w jaki sposób możemy się ze sobą komunikować.

Zajęcia właściwe

1. „Zmiana miejsca”

Uczniowie siedzą w kręgu (dobrze, aby między krzesłami były odstępy), a do środka wchodzi 1 chętna osoba. Jej krzesło należy odstawić. Nauczyciel mówi do siedzących uczniów: *Waszym zadaniem jest zamieniać się miejscami. Ustalenie, z kim chcę się zamienić i w którym momencie musi, odbyć się wzrokowo np. poprzez mruganie. Nie można używać słów, nie można też zamieniać się miejscami z osobami, które siedzą obok was. Osoba będąca w środku ma za zadanie usiąść na krześle osoby, która akurat będzie zmieniać miejsce. Jeżeli jej się uda, osoba zamieniająca się miejscami zostaje w środku. Jeśli ktoś będzie porozumiewał się innym sposobem niż wzrok, np. chrząkał, stukał w krzesło – wchodzi do środka. Jeśli ktoś zacznie się podnosić – nie może usiąść z powrotem. W tym samym momencie może zamieniać się kilka par. Ważne jest tylko to, by wymienić się krzesłem z osobą, z którą nawiązaliśmy kontakt wzrokowy.*

Omówienie ćwiczenia: *Czy wszystkim udało się nawiązać kontakt wzrokowy i wymienić miejscami? Jakie trudności wiązały się z takim sposobem komunikacji? (np. ktoś nie zauważył mrugania). Czy była sytuacja, w której ktoś źle skomunikował się ze swoim kolegą/koleżanką? Co się wtedy wydarzyło? Jak się czuliście w tej sytuacji?*

2. „Wywiad”

Uczniowie odliczają do 2. W czasie gdy „jedyńki” przygotowują stanowiska (ustawiają po 2 krzesła naprzeciwko siebie), nauczyciel zaprasza „dwójki” do siebie i przekazuje

im instrukcję: *Waszym zadaniem będzie słuchanie koleżanki/kolegi. Na początku macie słuchać aktywnie, czyli patrzeć na rozmówcę, zadawać pytania, uśmiechać się, okazywać zaniepokojenie itp. Na mój znak (nauczyciel ustala z grupą jaki to będzie znak, np. kichnięcie, kaszlnięcie) przestajecie słuchać swojego rozmówcę. Możecie się np. rozglądać, patrzeć w okno. Czy zrozumieliście?.* Następnie uczniowie dobierają się w pary i nauczyciel mówi: *Zadaniem „jedynek” jest opowiedzieć „dwójkom” o swoich wakacjach (tych na których się było, albo o wymarzonych). Macie na to 4 minuty. Zaczynajcie.* Po upływie połowy czasu nauczyciel daje „dwójkom” ustalony znak.

Po zakończeniu ćwiczenia nauczyciel omawia je z uczniami: *Jak wam się opowiadało? Czy zauważyliście jakąś zmianę u osoby, która was słuchała? Po czy poznawaliście, że druga strona was słucha? A jak „dwójkom” było w roli słuchacza? Co ułatwiało, a co utrudniało słuchanie? Co możemy zrobić, gdy zauważymy, że ktoś nas nie słucha?*

3. „Wszyscy razem”

Nauczyciel wybiera jedną chętną osobę i prosi ją, aby wyszła na chwilę z klasy. Jeśli nie jest to możliwe, to prosi, aby poszła na drugi koniec sali i odwróciła się plecami do grupy (zastłoniła uszy, założyła słuchawki). Pozostałym uczniom nauczyciel daje instrukcję: *Mam dla Was przysłowie: „Żeby kózka nie skakała, toby nóżki nie złamała”. Jest w nim 8 słów. Odliczcie proszę do 8. Osoby z numerem 1 będą mówiły pierwsze słowo, z numerem 2 – drugie i tak dalej do 8. Czy każdy wie, jakie ma słowo do powiedzenia? (w razie potrzeby nauczyciel pomaga uczniom ustalić które słowo mają wypowiedzieć; może być kilka osób mówiących to samo słowo). Waszym zadaniem będzie, na trzy cztery krzyknąć swoje słowo – wszyscy razem, w tym samym czasie. Zadaniem osoby, która czeka będzie odgadnięcie tego przysłowia.* Gdy wszystko jest jasne uczniowie ustawiają się w kręgu. Następnie nauczyciel zaprasza osobę, która czekała do środka kręgu i mówi: *„Twoim zadaniem jest zgadnąć przysłowie, które za chwilę usłyszysz.”.* Uczeń ma na to 3 próby, przy czym musi cały czas stać w jednym miejscu. Nauczyciel mówi do grupy: *Gdy wszyscy są gotowi, na trzy, cztery wypowiedzcie głośno i krótko swoje słowo.* Nauczyciel pyta,

czy osoba w kręgu, chce usłyszeć zdanie po raz drugi. Po trzeciej próbie pyta, jakie zdanie usłyszała. Jeśli udało się jej zgadnąć, warto nagrodzić ją brawami.

Można zrobić 4-5 rund, zapraszając inne osoby chętne do środka. Grupa sama może wymyślać przysłowia (warto by były długie).

Omówienie ćwiczenia. Pytania do osoby ze środka kręgu: *Jak się czułeś/czułaś słysząc wiele różnych słów na raz, z których musiałeś/musiłaś ułożyć zdanie? Co pomogło Ci w usłyszeniu słów? Do wszystkich: Jak myślicie, do jakiej sytuacji z życia moglibyście odnieść to ćwiczenie? Podajcie przykład.*

4. „Kodeks Dobrego Rozmówcy”

Na bazie wcześniejszych ćwiczeń nauczyciel tworzy z uczniami, na dużej kartce papieru, „Kodeks Dobrego Rozmówcy”, uwzględniając zarówno zasady dotyczące słuchania, jak i mówienia. Nauczyciel pyta uczniów czy warto stosować te zasady, co możemy zyskać, dzięki temu, że będziemy ich przestrzegać.

Zakończenie

Podsumowanie zajęć przez nauczyciela. Podziękowanie uczniom za ich aktywność.